

Tornjak – Chorvatský horský pes (Hrvatski planinski pas)

Tornjak je starobylé pastervecké plemeno

Starobylé plemeno zachráněno před vyhynutím

Tornjak je starodávné plemeno, používané již po staletí na území Chorvatska, Bosny a Hercegoviny jako ovčácký pes. Stavbou těla se velmi podobá starověkým horským psům, objeveným na území Euroasie. Říká se, že toto plemeno znali i staří Římané a v Římské říši byl využíván u vojska a jako strážní pes. Jakožto pastervecké plemeno se rozšířil po celé Evropě, takže dnes můžeme podobné psy najít i v Pyrenejích a v oblasti kolem řeky Raina. Jméno tornjak pochází z chorvatského slova tor, což v překladu znamená ohrada pro dobytek.

První psané záznamy o tomto plemeni jsou datovány rokem 1067 a pocházejí od chorvatských mnichů, působících na území Bosny a Hercegoviny. Pozdější

zázpisy, které byly pořízeny ve 14. století chorvatskými knězi, dokazují, že plemeno bylo známé už před staletími a jeho vzhled se od té doby příliš nezměnil. Několik foto-

grafii z dvacátých let minulého století také potvrzuje, že plemeno zůstalo nedotčené a bez degenerace, jinak tolik charakteristické pro čistokrevná plemena.

Ale ubíhající léta a rozsáhlý úpadek tradičního způsobu chovu ovcí postihly i tornjaka. V sedmdesátých letech 20. století došla situace tak daleko, že čistokrevní psi byli na pokraji

Tornjak – Chorvatský horský pes (Hrvatski planinski pas)

vyhynutí. Malý okruh jedinců zůstal jen v horských oblastech Bosny a Hercegoviny a v některých částech Chorvatska, kde ještě fungoval tradiční způsob hospodaření. Osud tornjaka by byl zpečetěn, nebýt jeho vášnivých obdivovatelů, kteří začali pracovat na obnově plemene a v roce 1982 založili v Záhřebu Sdružení pro chov tornjaka. Dnes je v plemenné knize zapsáno více než tisíc psů a chorvatský Kynologický klub usiluje o uznání plemene mezinárodní organizací FCI.

Přestože je chov tohoto plemene zatím spíše záležitostí národní úrovně, zájem o něj panuje i v mezinárodních kruzích, a můžeme jej proto spatřit nejen v Chorvatsku, ale i v Bosně a Hercegovině, Rakousku a Maďarsku.

MÍRNÝ, ALE NEBOJÁCNÝ

Tornjak je typickým představitelem skupiny FCI 1 - je to velký silný pes, vyvážený a stabilní v pohybu. Přestože štěňata váží pouze 400 až 600 gramů, v dospělosti feny dosahují váhy 35 až 40 kg a psi 60 až 70 kg s ohledem na výš-

ku, která je cca 70 cm u psů a 60 až 65 cm u fen.

Srst těchto psů je dlouhá a bohatá, buď vícebarevná, nebo sestávající ze dvou až tří barev. Hlavní barva je vždy bílá, dalšími jsou hnědá nebo černá ve formě ploten. Můžeme vidět i tmavé jedince s bílými partiemi na krku, hlavě a nohách, nebo i zcela bílé psy s malými plochami na těle, nohách a na hlavě.

Lidé, kteří toto plemeno chovají, říkají, že je silně vázané na majitele a členy rodiny a vždy si plně uvědomuje svoji sílu. První dojem z tohoto plemene je, že stojíte tváří v tvář psu, který je zdánlivě nedůvěřivý, ale ve skutečnosti je pouze zdrženlivý a opatrný v kontaktu s cizími lidmi. Po bližším seznámení poznáte jeho náklonnost k lidem, protože tornjak je mírný a vyrovnaný pes. Současně má ale sklony k dominanci vůči ostatním psům, proto by budoucí majitel měl věnovat velkou pozornost jeho výchově.

V minulých letech se tornjak stal v Chorvatsku velmi populárním a můžeme ho v současné době najít i ve městech jako rodinného mazlíčka. Je

„Velký silný pes, vyvážený a stabilní v pohybu.“

ale nutné mít stále na paměti, že jakkoli tornjak působí líným dojmem, potřebuje tento velký pes hodně pohybu a je velmi vytrvalý. Jinak je nenáročný a velice přizpůsobivý. Když vidíte tornjaka na ulici, je těžké uvěřit, že tento

pes někdy bránil ovce před vlky, ale i v dnešní době, je-li napaden, umí prokázat svoji sílu a nebojácnost.

ZPÁTKY DO HOR

V současnosti se tornjak vrací ke svému původnímu účelu. Chorvatská vláda ve spolupráci s Evropskou unií představila tornjaka jako pasteveckého psa v programu pro horské oblasti Chorvatska. Tentokrát ale nejen kvůli ochraně dobytka, ale i na ochranu vlků, kteří jsou ohroženým a chráněným druhem. Budoucnost je tedy zajištěná - na jedné straně je populace horských pasteveckých psů a na straně druhé výstavní psi. Snad i FCI ocení práci chorvatských kynologů a tornjak brzy získá číslo FCI standardu. To je hlavní metou Kynologického klubu tornjaka a Chorvatského kynologického svazu.

*Zoran Vrbanac,
zabraněčnický
spolupracovník SP,
Chorvatsko*

KONTAKT A INFORMACE:

Vasiljev Mirjana,
Tornjak breeder
(majitel psů na fotografiích),
vasiljevmir@inet.hr, Kinološki
klub Tornjak, www.kktornjak.hr

Vůči cizím lidem je zdrženlivý

Tornjak má bohatou dlouhou srst

